

DISKAPI
YILDIRIM BEYAZIT
EGITIM VE ARASTIRMA
HASTANESİ

ATIK YÖNETİMİ PROSEDÜRÜ

Revizyon No: 01

Doküman No: YBH-PR-10

Revizyon Tarihi:02.08.2011

Sayfa No:1 /6

Yayın Tarihi:03.07.2007

1. AMAÇ

Atıkların, Çevre ve Orman Bakanlığı “Tıbbi atıkların kontrolü yönetmeliği”ne uygun olarak toplanması, taşınması, geçici depolanması ve ilgili birimlere teslimini sağlamaktır.

2. KAPSAM

Hastanedeki tüm birimleri kapsar.

3. SORUMLULAR

Hastane yönetimi, tüm birimler, hastalar, hastane çalışanları ve temizlik firması çalışanları.

4. TANIMLAR

Hastanelerde atıklar dörde ayrılır;

4.1. Tıbbi atık: Vücut sıvı ve salgıları (kan ve kan ürünleri dahil), bu salgılar ile bulaşmış tüm enfeksiyöz atık, doku ve organ parçaları (patoloji atıkları dahil), laboratuvar atıkları, diyaliz atıkları (atık su ve ekipmanlar), batma, delme sıyrık ve yaralanmalara neden olabilecek atıklar. Üç çeşit tıbbi atık vardır:

- **Enfeksiyöz atık:** Enfeksiyon yapıcı etkenleri taşıdığı bilinen veya taşınması muhtemel, başta kan ve kan ürünleri olmak üzere her türlü vücut sıvıları ile insan dokuları, organları, anatomik parçalar, otopsi materyali, plasenta, fetus ve diğer patolojik materyal, bu tür materyal ile bulaşmış eldiven, örtü, çarşaf, bandaj, flaster, tampon, eküvyon ve benzeri atıklar, hemodiyaliz ünitesi ve izolasyon altındaki hastaların vücut çıkartıları, bakteri ve virüs tutucu hava filtreleri, enfeksiyöz ajanların laboratuvar kültürleri ve kültür stokları, araştırma amacı ile kullanılan enfekte deney hayvanlarının leşleri ile enfekte hayvanlara ve çıkartılarına temas etmiş her türlü malzeme, veterinerlik hizmetlerinden kaynaklanan atıklar.
- **Kesici-delici atık:** Batma, delme sıyrık ve yaralanmalara neden olabilecek sıringe, enjektör ve diğer tüm deri altı girişim iğneleri, lanset, bistüri, bıçak,

Hazırlayan	Kontrol Eden	Onaylayan
Enfeksiyon Kontrol Hekimi	Kalite Kordinatörü	Başhekim

	ATIK YÖNETİMİ PROSEDÜRÜ	
	Revizyon No: 01	Doküman No: YBH-PR-10
	Revizyon Tarihi:02.08.2011	Sayfa No:2 /6
	Yayın Tarihi:03.07.2007	

serum seti iğnesi, cerrahi suture iğneleri, biyopsi iğneleri, intraket, kırık cam, ampul, lam-lamel, kırılmış cam tüp ve petri kapları gibi atıklar.

- **Patolojik atık:** Dokular, organ ve vücut parçaları ile ameliyat, otopsi vb. tıbbi müdahale esnasında ortaya çıkan vücut sıvıları, ameliyathaneler, morg, otopsi, adli tıp gibi yerlerden gelen vücut parçaları, plasenta, kesik uzuvlar, biyolojik deneylerde kullanılan kobay leşleri gibi atıklar.

4.2. Tehlikeli atık: Fiziksel veya kimyasal özelliklerinden dolayı ya da yasal nedenler dolayısıyla özel işleme tabi olacak atıklar (tehlikeli kimyasallar, sitotoksik ve sitostatik ilaçlar, amalgam atıkları, genotoksik ve sitotoksik atıklar, farmasötik atıklar, ağır metal içeren atıklar, basınçlı kaplar).

- **Farmasötik atık:** Kullanma süresi dolmuş veya artık kullanılmayan, ambalajı bozulmuş, dökülmüş ve kontamine olmuş ilaçlar, aşular, serumlar ve diğer farmasötik ürünler ile bunların artıklarını ihtiva eden kullanılmış eldivenler, hortumlar, şişeler ve kutular.
- **Genotoksik atık:** Hücre DNA'sı üzerinde mutasyon yapıcı, kanserojen veya insan veya hayvanda düşüğe neden olabilecek türden farmasötik ve kimyasal maddeler, kanser tedavisinde kullanılan sitotoksik (antineoplastik) ürünler ve radyoaktif materyal ihtiva eden atıklar ile bu tür ajanlarla tedavi gören hastaların idrar ve dışkı gibi vücut çıkartıları.
- **Kimyasal atık:** Ünitelerde tedavi, tanı veya deneysel araştırmalar gibi tıbbi alanlarda kullanılan ve insan ve çevre sağlığı için çeşitli etkilerle zararlı olabilen kimyasal maddelerin gaz, katı veya sıvı atıkları.
- **Ağır metal içeren atıklar:** Ünitelerde tedavi, tanı veya deneysel araştırmalar gibi tıbbi alanlarda kullanılan termometre, tansiyon ölçme aleti ve radyasyondan korunma amaçlı paneller gibi alet ve ekipmanların içinde veya bünyesinde bulunan cıva, kadmiyum, kurşun içeren atıklar.

4.3. Radyoaktif atıklar: Radyoaktif madde içeren atıklar.

Hazırlayan	Kontrol Eden	Onaylayan
Enfeksiyon Kontrol Hekimi	Kalite Kordinatörü	Başhekim

	ATIK YÖNETİMİ PROSEDÜRÜ	
	Revizyon No: 01	Doküman No: YBH-PR-10
	Revizyon Tarihi:02.08.2011	Sayfa No:3 /6
	Yayın Tarihi:03.07.2007	

4.4. Evsel nitelikli atıklar:

- **Genel atıklar:** Sağlıklı insanların bulunduğu kısımlar, hasta olmayanların muayene edildiği bölümler, ilk yardım alanları, idari birimler, temizlik hizmetleri, mutfaklar, ambar ve atölyelerden gelen atıklar
- **Ambalaj atıkları:** Kağıt, karton, mukavva, plastik, cam, metal vb. gibi tekrar kullanılabilir, geri kazanılabilir atıklar

4.5. Diğer tanımlar

- **Uluslararası tıbbi atık amblemi:** Tıbbi atıkların toplandığı özel nitelikli torba veya kap ile bunların taşınmasında kullanılan özel taşıma arabalarının üzerinde bulundurulması gereken uluslararası amblem.
- **Tıbbi atık taşıma arabası:** Hastanede üretilen tüm tıbbi atıkların toplanarak geçici atık depolarına taşınmasında kullanılan, turuncu renkli, üzerinde “Dikkat tıbbi atık” ve “Uluslararası Tıbbi Atık Amblemi” bulunan, tekerlekli, paslanmaz metal veya plastikten yapılmış, keskin kenarları olmayan, yüklenmesi, boşaltılması, dezenfeksiyonu kolay arabalar.
- **Evsel atık taşıma arabası:** Tıbbi atık olmayan tüm atıkların toplandıktan sonra geçici olarak biriktirildikleri ve “Geçici depolama alanı”na transfer edildikleri arabalar.
- **Kırmızı çöp torbası:** Tıbbi atıkların toplanması için kullanılan, “Tıbbi atıkların kontrolü yönetmeliği”nde tanımlanan şartlara uygun, her iki tarafında “Uluslararası tıbbi atık amblemi” ile “Dikkat tıbbi atık” ibaresi bulunan kırmızı renkli plastik torba.
- **Kesici-delici alet kutusu:** Delinmeye, yırtılmaya, patlamaya dayanıklı, su geçirmez, açılması ve karıştırılması mümkün olmayan, üzerinde “Uluslararası tıbbi atık amblemi” ile “Dikkat kesici ve delici tıbbi atık” ibaresi taşıyan plastik veya aynı özellikte kartondan yapılmış kutu.

Hazırlayan	Kontrol Eden	Onaylayan
Enfeksiyon Kontrol Hekimi	Kalite Kordinatörü	Başhekim

	ATIK YÖNETİMİ PROSEDÜRÜ	
	Revizyon No: 01	Doküman No: YBH-PR-10
	Revizyon Tarihi:02.08.2011	Sayfa No:4 /6
	Yayın Tarihi:03.07.2007	

- **Evsel nitelikli atıklar için geçici depolama alanı:** “Tıbbi atıkların kontrolü yönetmeliği”ne uygun olarak evsel nitelikli atıklar için oluşturulan geçici depolama alanı.
- **Tıbbi nitelikli atıklar için geçici depolama alanı:** “Tıbbi atıkların kontrolü yönetmeliği”ne uygun olarak tıbbi atıklar için oluşturulan geçici depolama alanı.
- **Tıbbi atık personeli:** Hastanedeki tüm birimlerden alınan tıbbi atıkları tıbbi atık taşıma arabasında toplayan ve geçici depolara güvenli bir şekilde taşınmasını sağlayan personel.

5. REFERANSLAR

Tıbbi atıkların kontrolü yönetmeliği
Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği
Türkiye Atom Enerjisi Kurumu mevzuatı

6. PROSEDÜR DETAYI

6.1. Temel İlkeler

1. Tıbbi, tehlikeli ve evsel atıkların oluşumu ve miktarı kaynağında en aza indirilmelidir
2. Evsel nitelikli atıklar, kontamine olmamak koşuluyla tıbbi, tehlikeli ve ambalaj atıkları ile karıştırılmadan **siyah renkli** poşetlerde toplanır.
3. Ambalaj atıkları, kontamine olmamak koşuluyla **mavi renkli** poşetlerde toplanır.
4. Tıbbi atıklar, üzerinde “Uluslararası tıbbi atık amblemi” ile “Dikkat tıbbi atık” ibaresi bulunan **kırmızı renkli** poşetlerde toplanır, farklı bir alanda depolanır.
5. Kesici delici atıklar, üzerinde “Uluslararası tıbbi atık amblemi” ile “Dikkat kesici ve delici tıbbi atık” ibaresi taşıyan **sarı renkli**, özel koşulları olan kesici-delici alet kutularında toplanır.
6. Radyoaktif atıklar, üretildikleri yerden Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Mevzuatına göre toplanıp uzaklaştırılır.

Hazırlayan	Kontrol Eden	Onaylayan
Enfeksiyon Kontrol Hekimi	Kalite Kordinatörü	Başhekim

	ATIK YÖNETİMİ PROSEDÜRÜ	
	Revizyon No: 01	Doküman No: YBH-PR-10
	Revizyon Tarihi:02.08.2011	Sayfa No:5 /6
	Yayın Tarihi:03.07.2007	

7. Tehlikeli atıklar diğer atıklardan ayrı toplanır, “Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği”ne göre işlem görür.
8. Atık torbaları ağzına kadar doldurulmaz, torbadan torbaya boşaltılmaz, dörtte üç oranında dolmuş atık torbası hemen yenisi ile değiştirilir.
9. Kesici-delici alet kutusu ağzına kadar doldurulmaz, kutuda kutuya boşaltma yapılmaz, dörtte üç oranında dolmuş atık kutusu hemen yenisi ile değiştirilir.
10. Dolan kesici-delici alet kutusu tıbbi atık torbasına atılarak ortamdaki uzaklaştırılır.
11. Toplama ekipmanları atıkların kaynağına yakın yerlerde bulundurulur.
12. Atıklar maske, eldiven, gözlük takmış; tıbbi atıklar için turuncu renkli özel giysi ve eldiven giymiş personel tarafından toplanır ve taşınır. Söz konusu özel kıyafet sadece tıbbi atıkların toplanması ve taşınması sırasında kullanılır.
13. Tıbbi atıklar sıkıştırılmadan, evsel ve ambalaj atıklarıyla karıştırılmadan turuncu renkli tıbbi atık taşıma arabası ile taşınır.
14. Yüklenmiş atık taşıma aracı, insan trafiğinin yoğun olmadığı, önceden belirlenmiş güzergahı izleyerek geçici depo alanına ulaştırılır ve geçici atık deposuna teslim edilir.
15. Taşıma sırasında poşetlerde delinme ya da yırtılma olursa, atıklar derhal güvenli bir şekilde toplanır, yeni bir torbaya konur, yer ve araç dezenfekte edilir.
16. Geçici depo alanları tıbbi atık ve evsel atık olmak üzere iki bölümden oluşur. Depo alanına depo görevlilerinden başka kimse giremez, depo kapısı sürekli kilitli tutulur.
17. Geçici depo alanında çalışan personel çalışma süresince turuncu renkli özel elbise, gözlük, maske, eldiven ve çizme giyer. Bu kıyafet çalışma alanı dışında kullanılmamalıdır.
18. Depolar ve atık taşıma arabaları günde en az bir kez ve gerektiğinde “Atık taşıma konteynırları ve depoları temizlik ve dezenfeksiyon talimatı”na uygun olarak dezenfekte edilir.

Hazırlayan	Kontrol Eden	Onaylayan
Enfeksiyon Kontrol Hekimi	Kalite Kordinatörü	Başhekim

	ATIK YÖNETİMİ PROSEDÜRÜ	
	Revizyon No: 01	Doküman No: YBH-PR-10
	Revizyon Tarihi:02.08.2011	Sayfa No:6 /6
	Yayın Tarihi:03.07.2007	

19. Evsel atıklar ilçe belediyesi işbirliği ile uzaklaştırılır, belediye araçları evsel atıkları almak için günde bir ya da iki kez hastaneye gelir.
20. Ambalaj atıkları belediye tarafından hastaneden uzaklaştırılır.
21. Tıbbi atıklar Büyükşehir belediyesi işbirliği ile uzaklaştırılır, Büyükşehir belediyesinin tıbbi atık aracı atıkları almak için günde bir ya da iki kez hastaneye gelir, atıklar tutanak ile geçici depo alanında belediye görevlilerine teslim edilir.
22. Atık piller evsel atıklardan ayrı olarak pil toplama kutuları ile toplanır ve pil ürünlerinin dağıtımını ile satışı yapan işletmelerce veya belediyelerce oluşturulacak toplama noktalarına teslim edilir.
23. Semt poliklinikleri gibi gerek duyulan alanlarda atık taşıma arabaları geçici atık deposu olarak kullanılabilir.
24. Atık toplamada görevli personel göreve başlamadan önce eğitilir. Yılda iki kez ve gerektiğinde iç eğitim verilir.
25. Atık toplama, taşıma ve depolama alanlarında görevli personel hepatit B aşısı ile aşılanır.
26. Kesici-delici alet yaralanmaları durumunda “Kan ve vücut sıvılarının sıçramasına maruz kalan çalışan bildirim talimatı” ile “Kesici delici alet yaralanmaları bildirim talimatı”na uygun olarak hareket edilir.

KON

Hazırlayan	Kontrol Eden	Onaylayan
Enfeksiyon Kontrol Hekimi	Kalite Kordinatörü	Başhekim